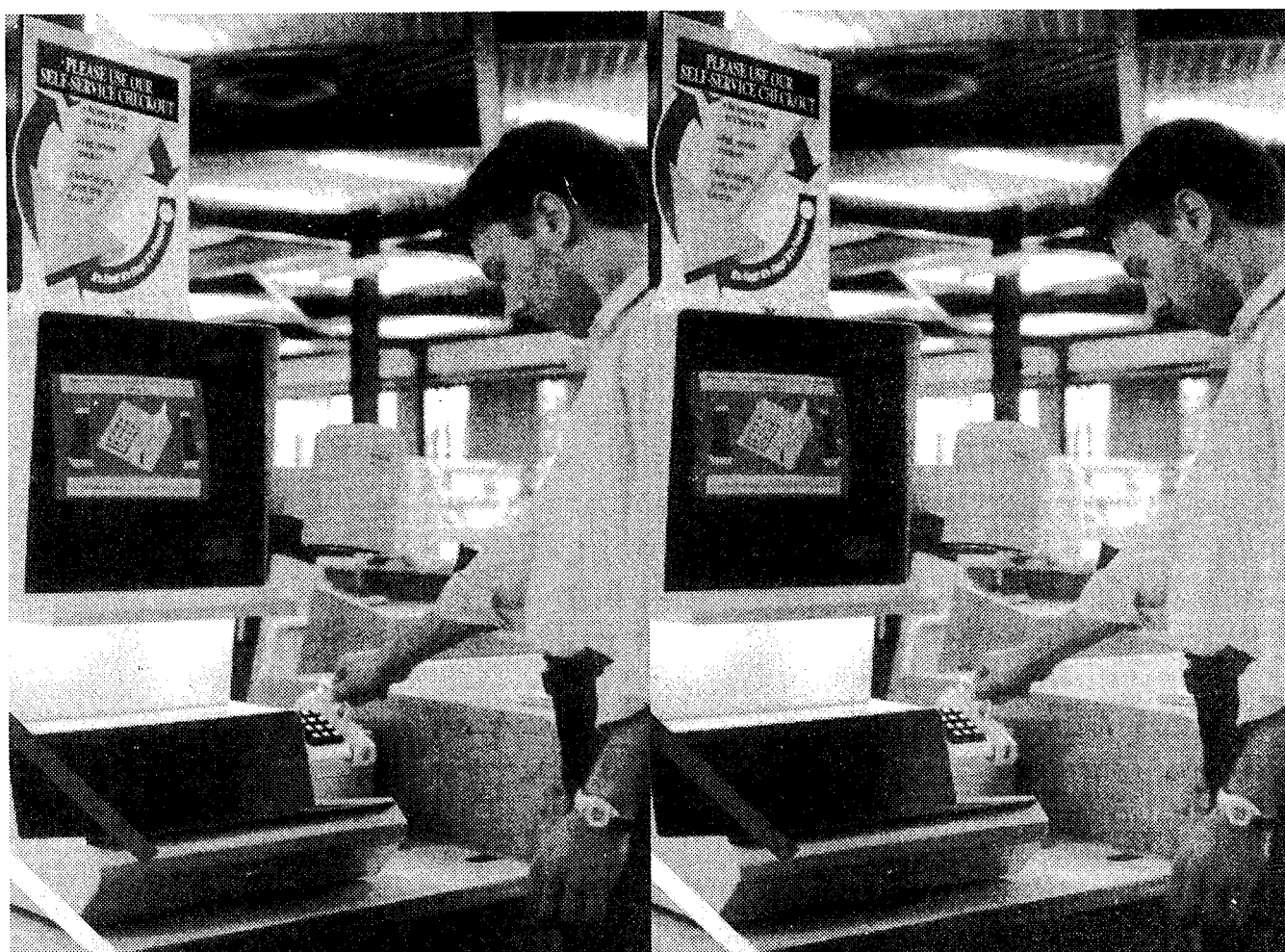

آموزش رسمی و غیررسمی کتابداری و اطلاع‌رسانی علوم پزشکی

فرزانه فرزین: عضو هیأت علمی بخش علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شیراز
ملیحه نیک‌کار: مدرس دانشگاه پیام‌نور مرکز شیراز

مقدمه:

شاخصی باعث تغییر در نقش، دانش و مهارت قابل انتظار متخصصین اطلاع‌رسانی شده و مسئولیت کتابداران را گسترده‌تر کرده است.

کتابدار پزشکی برای انجام وظایف کتابداری به صورت کارآمد، لازم است از دانش‌های اساسی و اختصاصی برخوردار

رشد تصاعدی در دانش زیست پزشکی و فنون جدید اطلاعاتی آن یک سلسله تخصص‌های حرفه‌ای را در صحنه خدمات اطلاع‌رسانی ایجاد می‌کند. وظایف کتابداری امروز و فردا به طور واضح با آنچه که دیروز وجود داشت متفاوت است، تغییرات در محیط اطلاعاتی علوم بهداشتی به طور

باشد. کتابدار حرفه‌ای به طور کلی، فردی است که نه تنها می‌داند که چه کاری را چگونه انجام دهد، بلکه دلیل انجام کارها را با در نظر گرفتن اینکه به چه گروهی سرویس می‌دهد، نیز می‌داند. در یک مجموعه پزشکی، کتابدار باید با شیوه‌های استفاده از اطلاعات پزشکی آشنا باشد. علاوه بر این باید بداند که چگونه از فن‌آوری پیشرفته در جهت سازمان دادن اطلاعات استفاده نماید و مسئولیت‌های خود را با تحولات فن‌آوری همگام سازد. اگر کتابدار پزشکی، شناخت عمیقی از دنیای تحقیق و پیشرفتهای تحقیقاتی و دانش جدید اطلاع‌رسانی داشته باشد، می‌تواند با پزشکان، محققان، دانشجویان و کتابداران دیگر از نزدیک همکاری کند و این در مجموع هنر کتابداری پزشکی است. کتابدار پزشکی در حرفه خود تا آنجا که ممکن است به عنوان محقق، مورخ پزشکی، کتابدار حرفه‌ای و نیز فردی که مطالعه و تحقیق را دوست دارد، خدمت می‌کند.

از نظر خدمات عمومی و نیز تهیه مواد کتابخانه‌ای برای استفاده جامعه پزشکی، داشتن حافظه قوی و غنی از اطلاعات علمی برای کتابدار پزشکی بسیار ارزشمند است. علاوه بر این شناخت، کنجکاو، جسارت و علاقمندی به خدمت نشانه یک کتابدار خوب پزشکی است.

کتابداران پزشکی که در محیط‌های بهداشتی، درمانی و آموزش پزشکی خدمت می‌کنند باید افرادی پرنرزی، درستکار، صبور، منظم و بردبار باشند. کسب این خصوصیات بدون آموزش در زمینه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی، داشتن دانش و مهارت لازم برای انجام وظیفه در محیط فن‌آوری اطلاعاتی و آشنایی با موضوعات علمی مربوط و مناسب توأم با تجربه‌ای که بتواند این وضعیت را غنی‌تر سازد میسر نیست. کتابداری که از خصوصیات یاد شده برخوردار باشد و تحت شرایط لازم آموزش ببیند قادر است به طور خلاق برنامه‌ریزی کند و در پست‌های مناسب مسئولیت بپذیرد، چنین کتابداری باید یک مربی توانا برای کارکنان و نیز برای استفاده‌کنندگان از کتابخانه‌های پزشکی باشد و بتواند پاسخگوی نیازهای مراجعین در محیط فن‌آوری نوین و در حال تغییر باشد.

امروزه با دگرگون شدن شکل کتابخانه‌ها، نقش کتابخانه‌ها و کتابداران بسیار فعالتر از قبل شده است. موفقیت یک کتابخانه را دیگر از روی میزان مجموعه آن نمی‌سنجند بلکه

کیفیت خدمات اطلاع‌رسانی به مراجعین است که ضامن موفقیت کتابخانه‌هاست. بدین ترتیب متخصصین و موسسات اطلاعاتی پزشکی بایستی به سه نکته توجه نمایند:

۱- حل مشکلات اطلاعاتی در زمینه‌های مراقبت‌های بهداشتی

۲- کاربرد وسیعتر فن‌آوری اطلاعات در زمینه‌های مختلف

پزشکی

۳- آموزش مداوم متخصصین اطلاع‌رسانی پزشکی با

توجه به رشد سریع دانش و فن‌آوری زیست پزشکی

تاریخچه

انتشار مجلات علمی از سال ۱۶۶۵ میلادی آغاز شد. در سال ۱۸۰۰ حدود ۱۰۰ مجله علمی، در سال ۱۸۵۰ حدود ۱۰۰۰ مجله و در سال ۱۹۰۰ بالغ بر ۱۰/۰۰۰ مجله علمی منتشر می‌شده است. در اواسط قرن نوزدهم به علت رشد روزافزون کتب و نشریات پزشکی نیاز به ایجاد کتابخانه‌های پزشکی بیشتر شد.

تا اواخر قرن نوزدهم مجموعه‌های کتابخانه‌های پزشکی به وسیله تعدادی از افراد مسؤل که بیشتر خود پزشکان بودند نگهداری و در اختیار سایرین قرار داده می‌شد. در همین سالها پزشکان به این نتیجه رسیدند که مجموعه کتب پزشکی موجود را باید کارمندان و دستیاران اسناد پزشکی سازماندهی کنند. اما در این مرحله کارمند آموزش دیده‌ای وجود نداشت. از این رو کتابخانه‌های در حال رشد پزشکی متکی به کارمندان آموزش ندیده‌ای بود که منابع در حال رشد پزشکی را در پیش رو داشتند. نمونه مشخص این وضعیت را در تاسیس انجمن کتابخانه‌های پزشکی امریکا می‌توان ملاحظه کرد. از میان بنیانگذاران این انجمن در سال ۱۸۹۸، ۴ نفر پزشک و ۴ نفر کتابدار بودند که تنها یکی از آنها دو درس کتابداری پزشکی را گذرانده بود. پس از این دوره بود که آموزش کتابداری پزشکی توأم با رشد و گسترش شاخه‌های متعدد رشته پزشکی در امریکا، کانادا و انگلستان مورد توجه قرار گرفت و مدارس کتابداری یکی پس از دیگری به فعالیت و آموزش گرایش کتابداری پزشکی همت گماشتند. در اینجا بایستی یادآور شد که اولین آموزش رسمی کتابداری پزشکی در امریکا در سال ۱۹۲۳ میلادی در دانشگاه مینه‌سوتا دایر شد.

اساتید را در این امر آموزش دهد. با توجه به تغییراتی که اکنون در آموزش پزشکی پیش آمده است و تاکید بر شعار «بیاموزیم که چگونه آموزش دهیم»^۱ و «آموزش بر مبنای طرح مسائل»^۲ آموزش کتابداری پزشکی هم بایستی به صورتی باشد که متخصصین فارغ التحصیل بتوانند به مراجعین به کتابخانه‌ها بیاموزند که چگونه اطلاعات مورد نیاز خود را بدست آورند یعنی به جای اینکه خود این کار را انجام دهند روش جستجوی اطلاعات و استفاده از امکانات و منابع اطلاعاتی را به مراجعه کنندگان بیاموزند. برای پاسخگویی به چنین نیازهایی دو روش آموزش رسمی و غیررسمی در آموزش کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی باید مورد تاکید قرار گیرند.

آموزش رسمی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

منظور از آموزش رسمی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی آموزشی است که به فرد از طریق شرکت در کلاسهای دانشگاهی داده می‌شود. در این مقطع علاوه بر دروس پایه و اساسی کتابداری و اطلاع رسانی بایستی تاکید بر ارائه دروسی در زمینه علوم زیستی از قبیل زیست‌شناسی، بیوشیمی، فیزیولوژی و تشریح، فارماکولوژی، علوم آزمایشگاهی و... باشد. از آنجا که کتابدار علوم پزشکی در محیط کاری خود با موضوعهای مختلف پزشکی سروکار دارد، داشتن دانش عمومی در چند رشته علمی نسبت به داشتن دانش عمیق در هر یک از رشته‌های یاد شده ارجحیت دارد. در حالیکه، در آموزش کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی تاکید بر علوم زیستی از اولویت برخوردار است، سایر رشته‌های علمی نیز نبایستی نادیده گرفته شوند. دامنه علوم پزشکی به گونه‌ای است که جنبه‌های مختلف علوم رفتاری و اجتماعی را نیز شامل می‌گردد. بنابراین دیدن آموزشهایی در زمینه‌های روانشناسی و جامعه‌شناسی کتابدار پزشکی را در تصمیم‌گیرهای علمی و فنی یاری می‌دهد. در این مقطع ارائه دروسی در زمینه بانکهای اطلاعاتی، پردازش داده‌ها و فن‌آوری ذخیره و بازیابی اطلاعات نیز ضروری است. آشنایی با یک یا چند زبان خارجی برای استفاده بهتر از فن‌آوری نوین و همچنین آشنایی با زبان لاتین در خصوص منابع قدیمی پزشکی و آشنایی با تاریخ پزشکی نیز لازم است.

"Detlefsen" عوامل زیر را لازمه موفقیت در برنامه‌های

در سال ۱۹۶۹ میلادی آمریکا از مجموع ۴۲ مدرسه کتابداری ۱۷ مدرسه، با گرایش کتابداری پزشکی داشته و یا دروسی را در این زمینه به صورت اختیاری ارائه می‌دادند. تعداد مدارس کتابداری در سال ۱۹۷۵ از ۱۷ به ۳۷ مدرسه افزایش یافت. علی‌رغم تاسیس مدارس کتابداری ورود کتابداران آموزش دیده به کتابداری پزشکی به آهستگی صورت می‌گرفت. در حال حاضر در آمریکا و کانادا ده مدرسه آموزش کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی که تنها در این زمینه فعالیت می‌کند وجود دارد. چهار مدرسه دیگر نیز با انتشارات گسترده‌ای بخش اعظم فعالیت خود را به آموزش کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی اختصاص داده‌اند. به علاوه چندین مرکز آموزشی دیگر هم در این زمینه فعالیتهایی دارند. از ۵۷ مدرسه علوم کتابداری و اطلاع رسانی که در حال حاضر به فعالیت مشغولند در ۲۳ مدرسه هیچ درسی در زمینه اطلاعات بهداشتی ارائه نمی‌گردد.

در ایران نیز دوره کارشناسی ارشد کتابداری پزشکی در سال ۱۳۵۶ در دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ایران آغاز گردید. و در حال حاضر دوره‌های کارشناسی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی علاوه بر این دانشگاه در دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان، تبریز، کرمان نیز دانشجو می‌پذیرند.

آموزش کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

توسعه فن‌آوری اهداف و نظامهای کتابداری علوم بهداشتی و همچنین نقش متخصصین اطلاعاتی علوم پزشکی را تغییر داده است. گرچه کتابدار پزشکی، در وهله اول باید با فنون کتابداری آشنا باشد و باید ابزارهای کتابشناختی از قبیل نمایه‌ها، چکیده‌نامه‌ها، کتابهای مرجع و دیگر منابع کتابشناختی را بشناسد و بتواند در عمل از آنها استفاده نماید، اما امروزه دیگر در کتابخانه‌های علوم پزشکی کمتر کتابداری طرز استفاده از منابع چاپی کتابشناختی را به مراجعین می‌آموزد، کتابدار پزشکی باید با مبانی کامپیوتر، مدیریت پایگاههای اطلاعاتی، روشهای جستجوی اطلاعات در مدلاین، استفاده از عملگرهای بول در روشهای جستجو، و استفاده از سایر ابزارهای اطلاعاتی نظیر دیسکهای فشرده نوری و غیره آشنا باشد و بتواند دانشجویان، کارمندان و حتی

آموزشی تخصصی کتابداری پزشکی می‌داند:

۱- وجود یک یا چند متخصص کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی با درجه دکتری و داشتن اطلاعاتی در زمینه علوم پزشکی و بهداشتی.

۲- امکان دسترسی سریع به گروهی از اساتید پزشکی و بهداشتی. این گروه می‌توانند در همان دانشگاه علوم پزشکی که برنامه آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی در آن اجرا می‌شود و یا در یک مرکز آموزشی نزدیک به آن باشند.

۳- وجود یک کتابخانه مجهز دانشگاهی علوم بهداشتی.

۴- وجود یک مرکز تحقیقاتی پزشکی در همان محل.

۵- ایجاد یک شبکه که چهار عامل فوق را به هم متصل نماید.

شایان ذکر است که هماهنگی فوق در برخی از دانشگاه‌های کتابداری پزشکی آمریکا نظیر دانشگاه پیتسبورگ و دانشگاه زنان تگزاس انجام گرفته است.

قدم دیگر در آموزش رسمی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی گذراندن دوره تخصصی در مدارس علوم کتابداری است که به گرفتن درجه کارشناسی‌ارشد در کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی می‌انجامد.

پذیرفته‌شدگان این دوره بهتر است در یکی از رشته‌های علوم رمیه قبلی داشته باشند. در حال حاضر در آمریکا کسانی که دوره‌های کارشناسی‌ارشد کتابداری پزشکی وارد می‌شوند که فارغ‌التحصیل یکی از رشته‌های علوم باشند و یا در یکی از مراکز اطلاع‌رسانی پزشکی دارای تجربه کاری باشند. این افراد معمولاً دانشگاه‌هایی را انتخاب می‌نمایند که مورد تایید انجمن کتابداران پزشکی آمریکا باشد. در بعضی موارد دیده شده است که پرستاران متخصص و یا حتی بندرت داروسازان، دندان‌پزشکان و پزشکان به تحصیل علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی علاقه نشان داده‌اند.

برنامه‌های آموزشی دوره‌های تخصصی باید با توجه به نیازهای کنونی متحول گردد. در این برنامه‌های آموزشی باید تاکید بر درسهایی باشد که کتابداران را در جهت کسب مهارت در زمینه تحلیل اطلاعات، پردازش اطلاعات، فن‌آوری اطلاعات و ذخیره و بازیابی اطلاعات کمک کند. در این برنامه‌های آموزشی که از طریق کلاس درس، کار عملی، میزگرد، مطالعات موردی، سمینارها، کارورزی، و بازدیدها

ارائه می‌شود، با بهره‌گیری صحیح از روشها و مواد درسی فارغ‌التحصیلان کارشناسی‌ارشد به کارشناسان و مسئولان منابع اطلاعاتی با مهارت‌های زیر تبدیل می‌گردند:

۱- آگاهی از علوم بهداشتی و روشهای اطلاع‌رسانی در آن

۲- مهارت در مدیریت خدمات اطلاع‌رسانی و به کارگیری آن برای دسترسی بهتر به اطلاعات علوم بهداشتی

۳- آشنایی با فن‌آوری اطلاعات

۴- مهارت فنی در استفاده و ارائه اطلاعات پزشکی

۵- مدیریت اطلاعات علوم بهداشتی: مهارت و دانش در شناسایی، جمع‌آوری، ارزیابی، سازماندهی اطلاعات و توسعه و تهیه بانکهای اطلاعاتی

۶- تحقیق، تجزیه، تحلیل و تفسیر در انجام کارهای تحقیقاتی کتابدار علوم بهداشتی بایستی دانش، مهارت و درک صحیحی از ساختار، انتقال، پردازش، تجزیه و تحلیل، ارزیابی اطلاعات و کاربرد نتایج تحقیق، روشهای آماری و روشهای تحقیق داشته باشد

۷- به کارگیری سریع و صحیح افراد در نظامهای اطلاعات پزشکی

مهارتهای فوق در «خط مشی تغییرات»^۳ انجمن کتابداران آمریکا که در سال ۱۹۹۲ منتشر گردید مورد تاکید قرار گرفت. گرفتن درجه کارشناسی‌ارشد کتابداری لزوماً نقطه پایان آموزش رسمی کتابداری نیست. این دوره می‌تواند به یک فوق‌لیسانس دیگر در یک رشته موضوعی و یا به دکترای کتابداری و اطلاع‌رسانی منتهی شود. مدارس کتابداری می‌توانند با ایجاد دوره‌های پیشرفته^۴ کارگاههای آموزشی و سایر برنامه‌های مشابه به تداوم آموزش کمک نمایند. این برنامه‌ها بایستی از طرف کتابخانه ملی مورد حمایت و پشتیبانی قرار گیرند.

آموزش غیررسمی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی

با رشد روزافزون علوم و فن‌آوری از یک طرف و تغییر در آموزش پزشکی از طرف دیگر لزوم آموزش غیررسمی کتابداری به منظور بازنگری و بازاندیشی در روشها و ساختار برنامه‌های آموزشی اجتناب‌ناپذیر است. این آموزش که یک نظام موازی با آموزش رسمی کتابداری است می‌تواند به شکل

کلاسهای برنامه‌ریزی شده و ...

یکی از راههای آموزش مداوم آماده نمودن کتابداران پزشکی برای شرکت در نشستهای پزشکی، کنفرانسها، و راندهای پزشکی است. به این ترتیب که کتابداران همراه با تیم پزشکی در این جلسات شرکت می‌کنند، نیازهای اطلاعاتی را گردآوری کرده و با سرعت و دقت در انتقال اطلاعات به تیم پزشکی اقدام می‌نمایند. اطلاعات گردآوری شده می‌تواند در اختیار سایر گروههای پزشکی مشابه هم قرار گیرد انجام صحیح امور فوق به شرطی امکان‌پذیر است که کتابداران اطلاعات گسترده‌ای در زمینه اصطلاحات پزشکی، کارهای بالینی و روشهای جستجوی اطلاعات داشته باشند.

در برنامه‌های آموزش مداوم بایستی این نکات در نظر گرفته شود:

۱- استانداردهای روش کار از کیفیتی مطلوب برخوردار باشد

۲- کیفیت انجام کار کنترل شود

۳- تعدادی مربی کاردان وجود داشته باشد

برای بالا بردن استانداردهای روش کار می‌توان دستورالعمل‌هایی را منتشر کرد. برای بالا بردن کیفیت انجام کار باید برنامه‌ها به طور مرتب ارزیابی شده و برنامه‌های جدید اضافه شوند. ارائه گواهی مخصوص به کسانی که در کلاسهای آموزش مداوم شرکت می‌کنند و امتحان می‌دهند قدم موثری در جذب کتابداران پزشکی به دوره‌های آموزش مداوم است.

پیشنهادات و توصیه‌ها

راههایی که به طور کلی می‌تواند به آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی اعم از رسمی یا غیررسمی کمک کند به اختصار به شرح زیر است:

۱- برنامه‌های آموزش علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی باید ضمن ادغام تئوری و عمل بر کسب اطلاعات عمیق حرفه‌ای تاکید ورزیده و ارزشهای حرفه‌ای را تحکیم نماید.

۲- ارائه یک درس در زمینه کتابشناسی علوم بهداشتی یا یک درس مدیریت کتابخانه‌های پزشکی به تنهایی کافی نیست. بایستی نیازهای تحقیقاتی و کلینیکی اعضای شاغل در مراکز پزشکی در برنامه‌های آموزش کتابداری پزشکی در نظر گرفته شود.

آموزش مداوم و آموزش ضمن خدمت انجام گیرد. در ابتدا آموزش کتابداری پزشکی بیشتر آموزش ضمن خدمت و در حال انجام کار بود. این دوره اصولاً اختصاص به کتابداران تعلیم دیده ولی بی تجربه‌ای دارد که به آنها روش صحیح انجام کار در کتابخانه‌های پزشکی آموزش داده می‌شود. انجام این کار به طرق مختلف صورت می‌گیرد. مثلاً با بحث درباره کارهای فنی، دلایل انجام کار، مقایسه روشهای مختلف کار و سخنرانیه‌ها و بازدیدها. برای ارائه آموزش ضمن خدمت باید وقت کارمندان را در نظر گرفت و با یک برنامه‌ریزی دقیق تجربیات مختلف را توسط کتابداران متخصص به آنها آموزش داد. برای این نوع آموزش باید به تعداد کافی متخصص تحصیل کرده و با تجربه کتابداری پزشکی وجود داشته باشد که بدانند چه مطالبی را باید آموزش دهند و از قدرت انتقال مطالب هم برخوردار باشند. ارائه دوره‌های آموزشی برای کتابداران تجربی شاغل در کتابخانه‌های پزشکی از راههای دیگر آموزش ضمن خدمت است. برنامه‌ریزی برای آموزش ضمن خدمت می‌تواند به صورت نیمه‌وقت و یا با ارائه درس تک‌درس انجام گیرد. نظیر برنامه‌های آموزشی کوتاه‌مدت کتابداری و اطلاع‌رسانی که تا کنون توسط کمیته کتابداری و اطلاع‌رسانی معاونت پژوهشی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی برگزار گردیده است. از آنجا که آموزش رسمی کتابداری را به هیچوجه نمی‌توان نقطه پایان آموزش تلقی کرد و باید آن را شروع دوره‌ای از آموزش مداوم و تجدید فکر دانست، به همان سرعت که دانش پزشکی روبه رشد است بایستی جهت روزآمد نگهداشتن اطلاعات کتابداران پزشکی آموزش مداوم وجود داشته باشد. آموزش مداوم سلسله عملیاتی است که طی آن پرسنل یک کتابخانه به صورت فردی یا گروهی سعی می‌کنند خود و یا حرفه کتابداری پزشکی را با تغییراتی که در سطح دانش و مهارتها حاصل می‌شود رشد دهند. به عبارت دیگر آموزش مداوم سلسله کارهایی است که به وسیله آن افراد، گروهها و یا موسساتی سعی می‌کنند به کتابداران پزشکی کمک نمایند تا سطح دانش خود را ارتقاء دهند. آموزش مداوم از راههای مختلف صورت می‌گیرد: از جمله مطالعه منابع مختلف، استفاده از مواد سمعی و بصری، شرکت در جلسات سخنرانیه‌ها، سمینارها، کارگاههای آموزشی بحث با اساتید پیرامون مسائل و مشکلات و شرکت در

۳- با توجه به تغییرات روزافزون در محیط اطلاعاتی علوم بهداشتی و فن آوری اطلاعات باید بر آموزش مداوم کتابداری پزشکی تاکید بیشتری شود. آموزش مداوم هم برای فارغ التحصیلان جدید و هم برای کتابداران کتابخانه‌ها که مدتی از پایان تحصیلات آنها گذشته برای آشنایی با روشهای جدید لازم است. یکی از راههای آموزش مداوم ایجاد فرصتهای مطالعاتی برای کارمندان حرفه‌ای کتابخانه‌ها و دانشجویان دوره‌های آموزش کتابداری و اطلاع رسانی است. کارمندان غیرمتخصص کتابخانه‌های علوم پزشکی را می‌توان برای ادامه تحصیل به مدارس کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی معرفی کرد.

۴- بر لزوم تاسیس کتابخانه ملی پزشکی تاکید شود.

۵- محققین علوم کتابداری و اطلاع رسانی (اعم از اعضاء هیات علمی و دانشجویان دوره دکتری) بایستی برای تعقیب بررسی‌هایشان در زمینه‌های علوم بهداشتی انگیزه داشته باشند و به وسیله مراکزی مانند کتابخانه ملی پزشکی حمایت شوند. تحقیق در روشهای جستجوی اطلاعات، ساختار و به کارگیری منابع اطلاعاتی، انتقال اطلاعات بهداشتی، اثر اطلاعات بر فعالیتهای بالینی، و رابطه بین اطلاعات و مراقبت از بیماران تاکید شود و در اولویت قرار گیرند.

۶- محققین علوم کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی بایستی امکان چاپ مقاله در نشریات پزشکی را داشته باشند و بتوانند در نشستهای بین‌المللی پزشکی شرکت نمایند و از طرف کتابخانه ملی پزشکی و سایر مراکز مشابه مورد حمایت مالی قرار گیرند.

۷- متخصصین اطلاعات بهداشتی و اعضاء هیات علمی مراکز آموزش کتابداری و اطلاع رسانی بایستی به توسعه روشهای آموزشی توجه ویژه داشته باشند و نقطه نظرات متخصصین بهداشتی را در زمینه آموزش و اهداف آموزشی برای مقابله با تغییرات بوجود آمده مدنظر قرار دهند. همزمان با اینکه موسسات و سازمانهای حرفه‌ای ساز و کارهای ارزیابی خود و کیفیتها را تغییر می‌دهند، متخصصین علوم کتابداری و اطلاع رسانی نیز بایستی بر نقش و گسترش فعالیت خود در اطلاعات بهداشتی اصرار ورزند.

۸- برنامه‌های آموزش کتابداری پزشکی چه رسمی و چه غیررسمی باید توسط انجمن کتابداران پزشکی هدایت شوند.

این انجمن باید با ایجاد همکاری و هماهنگیهای لازم با سایر موسسات و سازمانها، برنامه‌ها و خط‌مشی‌های مورد نیاز را تقویت کند و به عنوان یک شتاب دهنده برای تغییرات در آموزش کتابداری پزشکی عمل نماید.

منابع و ماخذ:

۱. کابا (خبرنامه انجمن علمی کتابداری و اطلاع رسانی علوم پزشکی ایران) شماره صفر، شهریور، ۱۳۷۴، ص. ۴.
۲. کابا (خبرنامه انجمن علمی کتابداری و اطلاع رسانی علوم پزشکی ایران) دوره اول شماره ۲، آبان ۱۳۷۴، ص. ۳.
1. Dettlefsen, Ellen Gay. "Library and Information Science Education for the New Medical Environment and the Age of Integrated Information", *Library Trends*, Vol. 42 (2) Fall 1993. PP. 342-364.
2. Dettlefsen, Ellen Gay; and Thomas J. Galvin. "Education for Health sciences Biomedical Librarianship: Past Present Future", *Bulletin of the Medical Library Association*, 74 (2) April 1986. PP. 148-153.
3. Fisher, William; Matarazzo, James M. "Professional Development for Special Librarians: Formal Education and Continuing Education for Excellence", *Library Trends*, Vol. 42 (2) Fall 1993. PP. 290-303.
4. Hayes, Robert M. "Manpower Issues: Implications for Training and Retraining of Librarians", *Bulletin of the Medical Library Association*, 71 (4) October 1983. PP. 427-432.
5. Mathews, David A.; Picken, Fiona Mackay. *Medical Librarianship*. London: Clive Bingley, 1979.
6. "Medical Librarians, Education of" in *Encyclopedia of Library and Information Science*. New York: Marcel Dekker, Inc. 1968.
7. Roper, Fred W.; Mayfield, M. Kent (ed). "Platform for Change: Medical Library education in the Information Age", *Bulletin of the Medical Library Association*. Vol. 81 (4) oct. 1993. PP. 393-432.
8. Roper, Fred W.; Mayfield, M. Kent "Shaping Medical Library Education". *Library Trends*, Vol. 42 (1) Summer 1993. PP. 25-44.
9. Weise, Frieda O. "Developments in Health Science Libraries Since 1974: From Physical Entity to the Virtual Library", *Library Trends*. Vol. 42 (1) Summer 1993. PP. 5-24.

یادداشتها

1. Learn How to Learn
2. Problem Based Learning
3. Platform For Change
4. Postmaster